

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Abbatiae Imperialis S. Maximini

Zyllesius, Nicolaus

Treveris, 1638

§ V. Nomen Cellæ S. Hilarij nullo modo Monasterio S. Maximini aptari potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14268

pract. qq. c. 21. n. 4. vers. tertio exigitur, DD. passim, & ipse Scriptor in Voto, loco citato fatetur.

Quod optimis ac iustissimis de causis ita Pontifices & Imperatores decreuerunt, quia siue dolo, siue casu, facile est in exemplatione mutationem aliquam aut errorem irrepere, aut non Originale pro Originali proponendo, aut dum exemplator neque signa, neque subscriptiones, rasuras, lituras, mutationes satis exactè perspiceret. Postulat igitur Iustitiæ & æquitatis ratio, ut pars, cuius interest fraudem non fieri, adsit exemplationi, ut Originale videat, consideret, scrutetur, opponat, alleget contra, si quid habeat, uti passim à DD. tractatur.

s. V. Nomen Cellæ S. Hilarij nullo modo Monasterio S. Maximini aptari potest.

VERVM, etiam si Originale istius prætensî Diplomatis exhiberetur omnibus numeris absolutum, & à tot, quot recensuimus, vitiis liberum, nihil tamen inde contra Monasterium S. Maximini confici posset. Illud enim, quod libelli auctor exhibet, neutiquam loqui de Monasterio nostro, quod S. Iohanni Apostolo per Sanctum Agritium dedicatum, postmodum, ob depositum ibidem sacrum S. Maximini corpus, ab illo nomen accepit, ex ipsius documentis hîc exhibiti contextu clarum est & euident, nam si qua eius verba de Monasterio nostro intelligi possent, essent utique illa, quæ dictus scriptor maiore Charactere posuit, nempe, *ut omnes res vel facultates ad Ecclesiam Sancti Petri Treuericæ Urbis pertinentes, scilicet Cellam Sancti Hilarij, quæ nunc appellatur Sancti Maximini, quæ est in prædio Sancti Petri constructa, &c. permaneat.*

At verò hæc verba nullo modo intelligi possunt aut debent de Monasterio nostro S. Maximini, quia illud non est, nec vnquam nominatum est, aut vnquam fuit Cella S. Hilarij, neque circumstantias istius Cellæ ibi descriptas habet, uti ex sequentibus rationibus manifestum est.

Primò, quia ex omnibus documentis & Diplomatis Originalibus, quæ exhibemus, certum est, Monasterium prædictum à S. Iohanne Apostolo, deinde à S. Maximino nomen accepisse. vide & considera, præter Dagobertinum nostrum, Diplomata Pipini, Caroli Magni, Ludouici Pii, Ottonis M. Ottonis III. Conradi Salici, Henrici Nigri, Henrici Iunioris, aliaque plurima, quæ semper agunt de Ecclesia, vel Monasterio, vel Abbatia S. Iohannis, vbi S. Maximinus Christi Confessor corporaliter quiescit, & hoc additamento peculiariter volunt designatum Monasterium illud, cuius iura confirmabant, illudque distinguunt & discriminant ab alia quauis S. Maximini Ecclesia, vbiunque illa sit. Nusquam autem, neque in illis, neque in aliis vllis documentis, chartis aut libris Monasterii, vllum vel minimum est vestigium, quod vnquam Cellæ Sancti Hilarij nomen habuerit.

Secundò, quia nulla etiam est apparentia, vel tenuissima vmbra apparentiæ, cur Monasterium nostrum vel eius Ecclesia vocetur, aut vnquam nominata sit Cella S. Hilarij: siue enim Cellam voces locum secretum ab hominum victu separatam, ad Deo vacandum deputatum, ut eam describit Bonifacius VIII. *c. priuilegium de verb. significat. in 6.* siue eam capias pro sepulchro, in quo significato eâ utitur Tertullianus *lib. de resurrect. carnis*, neutro modo potuit dictum Monasterium nominari Cella S. Hilarij.

Non priore, quia S. Hilarius, dum vixit, nunquam fuit Treuiris, vel in Monasterio prædicto. Namque, vt ex historia notum est, S. Hilarius Pictauis oriundus in matrimonio ibidem vixit, donec creatus est Episcopus eiusdem loci, vt illo æuo moris erat coniugatos ad eam dignitatem assumi; Episcopus vero à Prouincia & Diœcesi sua non abiit, nisi dum Arianorum factionibus sub Constantio Cæsare coactus est in Phrygiam ire in exilium, vt Hieronymus, *lib. de script. Ecclesiasticis & in Chronico*. Baronius *ad Annum Christi 356. num. 111.* alijque testantur. Inde verò post aliquot annos per Italiam Romam (vbi eum S. Martinus conuenit & secutus est) è prælio hæreticorum reuertentem, vt loquitur S. Hieronymus, Galliarum Ecclesia complexa est. Nusquam apparet vel minimum vestigium aut indicium, quod vel in abitu, vel reditu Treuiros attigerit, sed nec ratio itineris eius dum ex Aquitania in Orientem & Phrygiam proficiscebatur, vel domum inde per Italiam redibat, id permittere poterat, vt ex Cosmographiæ tabulis constat.

Non etiam posteriore modo, quia post obitum eius, qui contigit circa annum CCCLXX. neque sacrum illius corpus, neque vlla eius pars, neque minima illius reliquia, Ecclesiæ nostræ illatæ fuerunt, sed neque vllum templum, aut templi pars, aut sacellum, aut altare sub eius titulo dedicatum vnquam fuisse constat. Quo igitur fundamento niti posset illa Cella Hilarianæ apud nos designatio & denominatio?

Dicere autem, quod populus sine vlla ratione aut fundamento, vocauerit Ecclesiam S. Ioannis Apostoli, Cellam S. Hilarij, & quod insuper nulla istius denominationis memoria in documentis & tabulis eiusdem Ecclesiæ seu Monasterij reperiatur, quid hoc aliud est, quàm velle toti mundo velut cæcutienti figmenta quædam obtrudere & persuadere?

Tertio, quia Cella ista S. Hilarij, de qua præsumitur Dagoberti Diploma agit, constructa fuit in prædio S. Petri; at verò iam sectione præcedenti demonstrauit, Monasterium nostrum non fuisse structum in prædio seu territorio S. Petri, cum certum sit Ecclesiam S. Ioannis Apostoli, quæ fuerat Regale Constantini Magni templum, in fundo Imperatoris & Cæsareo conditam & constructam fuisse, siue, vt loquuntur Diplomata nostra, in proprio prædio, fundo, patrimonio, allodio, Basilica, Palatio Constantini M.

Quarto, quia Ecclesia S. Ioannis non potuit habere nomen Cellæ S. Hilarij, priusquam vocaretur S. Maximini. Omnes enim Historici fatentur S. Maximinum multis annis ante S. Hilarium obiisse. Itaque cum ex Baronio *ad annum 369.* alijsque scriptoribus constet, Hilarium circa, vel paulò ante annum CCCLXX. defunctum (nam aliqui, *Belleforestius, in Cosmographia tit. Poictiers.* mortem eius etiam post illud tempus constituunt) certissimis testimonijs probatur S. Maximinum ante annum Christi CCCLII. obiisse. Illo enim anno, cum sacrum eius corpus Pictauis Treuiros deferretur, eius meritis toto itinere plurima patrata sunt miracula, & nominatim Mosouii, Iuodii, Arluni, &c. sacrumque illud pignus in Ecclesia S. Ioannis depositum, illico populi concursu & votis cœpit celebrari, innumerisque miraculis clarescere; vnde contigit, vt cum populus Christianus, non tam ad S. Ioannis, quàm S. Maximini opem & præsidium implorandum concurreret, nomen Maximini magis, quàm Ioannis celebratum fuerit, & Ecclesiæ illi sensim impositum.

Equidem si templum S. Ioannis vnquam vocatum fuit Cella S. Hilarij, id post obitum istius Sancti factum oportuit. Quis autem credat viginti aut triginta annis, postquam S. Maximinus iam in Ecclesia S. Ioannis depositus, mira-

culis claruerat, nomen Hilarii isti Ecclesiæ, cum nullum miraculum istius Sancti meritis ibi fieret, potius inditum, quam Maximini?

Denique hisce rationibus adstipulatur S. Gregorius Turonensis, Vir antiquissimæ fidei, qui diu ante Dagobertum Regem vixit, & obiit anno DLXXXVI. secundum Bellarminum *lib. de scriptor. Ecclesiasticis sec. 6.* & optimos auctores. Hic vir tantæ authoritatis, vocat Ecclesiam nostram templum S. Maximini, *de vitis Patrum c. 17.* & Basilicam S. Maximini, *in hist. Franc. lib. 8. c. 12.* & *de gloria Confessor. c. 94.* Atque ut constaret de quonam templo loqueretur, id explicatius posuit, *c. 17. citato.* *Ad vnam, inquit, portam Eucharis sacerdos obseruat, ad aliam Maximinus excubat.* Alibi Basilicæ S. Maximini cryptam describit, *de gloria Confess. c. 93.* ita graphicè, ut qui hodie eam considerat, non multum à Turonensis ætate abluere aduertat. Itaque multis annis ante Dagoberti tempora, iam vocabatur Ecclesia nostra S. Maximini, ac proinde de illa non agit Dagobertus, cum loquitur de Cella Hilarii, quæ Nunc, id est, suo demum æuo, appellata est S. Maximini.

Quæ omnia bene intellecta & considerata, homini cuius æquo & sani ac imperturbati iudicij facile persuadebunt, per Cellam S. Hilarii memoratam non posse, neque debere intelligi Ecclesiam, vel Monasterium S. Maximini, de quo est quæstio. Atque ut plenè satisfiat curiositati lectoris, libet inquirere & inuestigare aliquam Cellam S. Hilarii in prædio S. Petri constructam.

s. VI. Pictavis & ad Ligerim Cella S. Hilarii quærenda.

Is, qui præensum Dagoberti Diploma, tanquam verum tueri voluerint, incumbit onus exhibendi alicubi terrarum talem Cellam S. Hilarii; quam quærere illi poterunt ad Rhenum, ad Ligerim, ad Mosam, aut Mosellam, aut vbiunque voluerint; satis nobis est in S. Maximini Ecclesia eam non esse. Nihilominus gratiam hanc illis præstabimus, ut indicium faciamus vbi probabiliter Cellam antiquam S. Hilarii reperire possint. Belleforestius Scriptor Francus, viam ostendet: is refert *in cosmograph. tit. Poitiers.* Pictavis ab Aliphio Episcopo, tempore Constantini M. constructam fuisse Ecclesiam S. Petri, quæ hodieque extat; prope illam verò, & haud dubiè in fundo vel prædio illius & consequenter S. Petri ponit Cellam S. Hilarii, vbi postmodum à Guilielmo Comite Pictaviæ Prioratus fuit fundatus.

Quod autem, in Dagobertino illo Diplomate addatur Cellam illam nominatam fuisse S. Maximini, potuit adiectum esse aliena manu, eorum nimirum, qui optabant Treuiris esse Cellam S. Hilarii ex vna parte Ciuitatis, sicut ex altera est Cella S. Eucharis, quod præsumi facilius potest, quia huic scripto etiam aliæ plures clausulæ adiectæ fuisse deprehenduntur. Vel certè dici posset, Cellam illam nominatam à S. Maximino, quod is Sanctus, Pictavis oriundus, Pictavis viuus & mortuus fuerit, vbi item S. Hilarius situs est. En tibi Cellam S. Hilarii in prædio S. Petri constructam.

Neque turbare te debet locorum distantia, nam ex ipso tuo Dagobertino Diplomate disces, tempore Dagoberti Regis, Ecclesiam S. Petri Treuirensis habuisse aliquas possessiones circa Ligerim æquè ac circa Rhenum. Pictavos autem esse circa Ligerim nemo ignorat, qui Galliam vidit.

Ad hæc tempora Dagoberti Regis fuisse S. Hilarii Cellam siue templum Pictavis luculenter testatur Aimoinus, dum refert Dagobertum valvas illius abstulisse, & per Oceanum & Sequanam Parisios misisse. Quod utique templum